

HISTORIIKKI

Arvokas rakennusperintökohde Linnankadulla

KORKKITEHDAS

www.frescoravintolat.fi

Tontin ja tehtaan historiaa

1600-luku

Paikalle, jossa nyt sijaitsee korkkitehdas ja Turun oikeustalo, valmistui vuonna 1675 köyhäinkoti ja saarnaajan asuinrakennus. Muutamaa vuotta myöhemmin, vuonna 1677, vihittiin käyttöön köyhäinkodin vieressä sijainnut Pyhän Mikaelin kirkko, johon liittynyt hautausmaa sijoittui osittain korkkitehtaan tontille.

1700- ja 1800-luku

Köyhäinkodin ja saarnaajan asuinrakennuksen rappeuduttua niiden paikalle rakennettiin luultavasti vuonna 1784 puinen, kaksikerroksinen lääninlasaretti. Sairaaloiminnan siirryttyä toisaalle tontti myytiin, ja vuonna 1892 sen osti tehtailija Carl August Larson.

Osakeyhtiö Wicander & Larson

August Wicander (1836-1891) oli perustanut korkkitehtaan Tukholmaan 1860-luvulla. Vuonna 1871 hän perusti Turkuun korkkitehtaan, jonka tehtaanjohtajaksi tuli C. A. Larson. Ennen siirtymistään Linnankadulle vuonna 1893 korkkitehdas toimi ensin Kauppiaskatu 21:ssä ja sen jälkeen omassa tehdasrakennuksessa Vähä-Hämeenkatu 13:ssa.

Tehtaan päätuotteita olivat laivaston hengenpelastuslaitteet ja kalastusvälineet. Tehtaan ollessa suurimmillaan 1890-luvulla sen työntekijämäärä oli yli sadan. Wicander & Larsonilla oli sisartehtaita Itämeren alueen muissa maissa.

Lähde: www.porssitieto.fi

Uusrenessanssihenkinen korkkitehdas Linnankadulle

Vuonna 1892 kaupungin arkkitehti Arthur Kajanus suunnitteli korkkitehdasrakennuksen Linnankadulle. Korkkitehtaan ohella hän suunnitteli Turkuun lukuisia rakennuksia sekä suuren määrän julkisivumuutoksia.

Korkkitehdas on kolmikerroksinen rapattu tiilirakennus, jonka katujulkisivu noudattaa aikansa asuinrakennusten uusrenessanssihenkeä. Katujulkisivut on koristeltu rustikoinnein, listoituksin ja klassistisin koristeaihein.

Rakennuksessa on pohja- ja ullakkokerroksen lisäksi kaksi alun perin tuotantokäytössä ollutta kerrosta. Pohjakerroksessa sijaitsi kaksi korkkivarastohuonetta, joissa säilytettiin ulkomailta tuotua tehtaan pääraaka-ainetta, korkkikaarnaa. Sitä pidettiin myös pihalle suuntautuvassa varastosiivessä.

Pohjakerroksen Sairashuoneenkadun puoleisessa päässä oli lämmittäjän tai talonmiehen huoneet. Toisessa ja kolmannessa kerroksessa oli porrashuoneiden välissä suuret tehdassalit, ja näiden kerrosten Sairashuoneenkadun puoleisessa päässä oli konttori- ja toimistotiloja. Sisäänkäynti rakennukseen oli Linnankadun puolelta, kuten nykyäänkin, sekä pihan puolelta porraskäytävien kohdalta.

Samaan aikaan tehtaan kanssa rakennettiin yksikerroksinen, rapattu höyryvoima-asema, joka liittyy tehdasrakennuksen runkoon. Voima siirrettiin hihnavälityksellä tehdassalin katossa pyöriville valta-akseleille ja niistä edelleen koneisiin.

Korkkitehtaan johtajan talo Sairashuoneenkadulla

Sairashuoneenkadun vastakkaisella puolella on edelleen jäljellä Wicander & Larsonin johtajalleen rakennuttama kadun suuntainen asuintalo, jonka on suunnitellut arkkitehti A. Salviander vuonna 1899.

Korkkitehtaan ja johtajan asunnon lisäksi kokonaisuuteen kuuluivat aiemmin vuokratasarmeina toimineet, Sairashuoneenkatu 4:ssä sijainneet asuinrakennukset, jotka on sittemmin purettu.

1900-luvulta tähän päivään

Wicander & Larsonin siirrettyä toimintansa Helsinkiin Turun kaupunki osti kiinteistön vuonna 1928. Kiinteistössä toimi 1960-luvulle asti kiinteistövirasto, ja 1960-luvun lopulta vuoteen 1992 Turun musiikkiopisto/Turun konservatorio. Ennen 1990-lukua tai 1990-luvun taitteessa kiinteistössä toimivat myös Työväenopiston kuvataideosasto, vanhusten päiväkotia, nuorison pop-kellari, Oopperayhdistys ja Turun Uusi Teatteri. Korkkitehtaan tontti siirtyi vuonna 1984 vaihdossa Turun kaupungilta Suomen valtion omistukseen.

Lähde: FresCo Ravintolat Oy

1990-luvulla korkkitehtaan luoteispuolelle rakennettiin Arkkitehtitoimisto Pekka Pitkänen ky:n suunnittelema Turun oikeustalo. Korkkitehdas peruskorjattiin saman toimiston suunnitelmin niin ikään oikeuslaitoksen käyttöön. Nykyään korkkitehdas on ulosottoviraston käytössä ja alakerrassa toimii FresCo Ravintolat Oy - Ravintola Korkki.

Arvokas rakennusperintö

Korkkitehdas on teollisuusarkkitehtuurin kannalta merkittävä, kaupunkirakenteeseen sopeutettu, julkisivuiltaan edustava ja rakennustaiteellisesti arvokas rakennus. Aikansa asuinrakennusten uusrenessanssihenkeä noudattava katujulkisivu on teollisuusrakennukselle poikkeuksellinen. Julkisivu on lähes kaikilta osiltaan säilyttänyt alkuperäiset piirteensä.

Lähteet:

Museoviraston lausunto 13.1.2017

Suomen kauppa, meriliike ja teollisuus sanoin ja kuvin, II Teollisuuslaitokset, Helsinki 1908

Eino Jutikkala, Turun kaupungin historia 1856-1917 I, Turku 1957

HYVÄÄ PAIKALLISTA RUOKAA
... arjesta juhlaan!

www.frescoravintolat.fi

Raumalla:

Kokous- ja juhlatalo **Etappi*22***
Teatteriravintola **Ankkuri**
Kesäteatteriravintola **Skanssi**
Kahvila-ravintola **Satamanportti**
Henkilöstöravintola **Delikaatti**
Edustustalo **Villa Lokari**

Turussa:

Kokous- ja juhlatalo **Aitiopaikka**
Lounasravintola **Kammari**
Ravintola **Korkki**

FresCo Ravintolat Oy - Korkki

**Avoinna arkisin klo 8-15, Lounas klo 11-14
(muina aikoina tilauksesta)**

Linnankatu 43, 20100 Turku

puh. 0400 510768

korkki@frescoravintolat.fi